

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.014.01.2017
P/17/109

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/109 - System gospodarowania zużyтыми bateriami i akumulatorami
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Andrzej Szulc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/132/2017 z 31 sierpnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Pl. Teatralny 2, 87-100 Toruń ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Calbecki – Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego ² (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

W objętym kontrolą okresie⁴ Marszałek podawał do publicznej wiadomości, poprzez Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu, aktualne wykazy miejsc odbioru oraz zbierających zużyte baterie lub zużyte akumulatory na terenie Województwa. Terminowo składano Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska⁵ zbiorcze sprawozdania ze sprawozdań składanych przez podmioty zobowiązane do stosowania ustawy o bateriach o akumulatorach⁶.

Marszałek Województwa, zgodnie z 65 ust. 1 u.b.a., prowadził odrębne rachunki bankowe, na które przedsiębiorcy wnosili należne opłaty. Wpływy z tytułu opłat we właściwych wysokościach i terminach zostały przekazane na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zastrzeżenia NIK dotyczyły realizacji obowiązków w zakresie weryfikacji sprawozdań dotyczących baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów. W przypadku sześciu spośród 55 sprawozdań za 2015 r. przyjęto je, mimo że nie zawierały wszystkich wymaganych informacji. W sposób prawidłowy zweryfikowano natomiast sprawozdania pod kątem wyliczenia opłat wynikających z gospodarowania bateriami i akumulatorami.

Nierzetelną weryfikację przeprowadzono w stosunku do sprawozdania o masie zebranych zużytych baterii przenośnych lub zużytych akumulatorów przenośnych za 2015 rok. Naruszono w ten sposób art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁷.

Jako nieprawidłowe Izba oceniła niepowiadomienie odpowiednich organów o niezłożeniu lub opóźnieniach w złożeniu sprawozdań za 2015 rok. Niezłożenie sprawozdań podlegało, zgodnie z art. 180a w związku z art. 237a u.o., karze

¹ Dalej: „Urząd”.

² Dalej: „Marszałek Województwa” lub „Marszałek”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

⁴ Lata 2015 – 2017 (I półrocze).

⁵ Dalej: „GIOŚ”.

⁶ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1803, ze zm.). Dalej: „u.b.a.”.

⁷ Dz.U. z 2016 r. poz. 1987, ze zm. Dalej: „u.o.”

grzywny. Brak powiadomień doprowadził do ich przedawnienia.

Nie egzekwowano od 14 przedsiębiorców, którzy zbierali zużyte baterie lub zużyte akumulatory, przekazania odpowiednich zaświadczeń⁸. Przedsiębiorcy ci byli zobowiązani do ich przekazania na podstawie art. 59a ust. 2 u.b.a.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w okresie objętym kontrolą, jeden podmiot prowadził zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów. Podmiot ten nie prowadził recyklingu zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

(dowód: akta kontroli str. 68, 70, 78, 79)

2. Do Urzędu wpłynęło odpowiednio 55 i 59 sprawozdań za 2015 r. i 2016 r., złożonych przez przedsiębiorców wprowadzających baterie lub akumulatory, w zakresie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i zużytych akumulatorów, o których mowa w art. 73 ust. 2 pkt 6 u.o.

W 11 sprawozdaniach za 2015 r. i 2016 r. nie podano części wymaganych informacji. Dotyczyło to m.in.: wykazów zakładów przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów oraz punktów zbierania zużytych baterii przenośnych lub zużytych akumulatorów przenośnych, informacji o osiągniętych poziomach zbierania, informacji o sposobie wykorzystania środków przeznaczonych na publiczne kampanie edukacyjne. W 48 i 47 sprawozdaniach (za 2015 i 2016 rok) podano prawidłowe informacje o należnej opłacie produktowej.

Dwa sprawozdania (po jednym za 2015 i 2016 rok) zostały złożone z przekroczeniem terminu – 15 marca – określonego w art. 76 ust. 1 u.o. Przekroczenie to wyniosło 245 i 15 dni.

Za 2015 i 2016 r. 11 przedsiębiorców wprowadzających baterie i akumulatory nie złożyło sprawozdania, o którym mowa w art. 73 ust. 2 pkt 6 u.o. Byli to przedsiębiorcy wykazani w rejestrze GIOŚ jako wprowadzający baterie i akumulatory, którzy mieli siedzibę na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W związku z tym, zgodnie z art. 76 ust. 1 pkt. 1 u.o., powinni przekazać sprawozdanie Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 3, 4, 6, 17, 80-119)

3. Do Urzędu za 2015 i 2016 r. wpłynęły po 42 sprawozdania przedsiębiorców zbierających zużyte baterie przenośne lub zużyte akumulatory przenośne, o których mowa w art. 59 ust. 3 u.b.a. w związku z art. 75 ust. 2 pkt 9 u.o. Sprawozdania zawierały wymagane dane.

(dowód: akta kontroli str. 80, 95, 96, 120-159)

4. W 2015 i 2016 r. jeden przedsiębiorca złożył sprawozdania prowadzącego zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, o których mowa w art. 75 ust. 2 pkt. 10 u.o. Sprawozdania zawierały wymagane dane i zostały złożone we właściwym terminie.

(dowód: akta kontroli str. 78-80, 83)

5. Pracownik Departamentu Środowiska, w wyniku weryfikacji informacji zawartej w sprawozdaniach dwóch przedsiębiorców za 2015 r., uznał że podano w nich zawyżoną wartość środków na finansowanie kampanii edukacyjnych. W związku

⁸ Zaświadczenia o zebranych zużytych bateriach przenośnych lub zużytych akumulatorach przenośnych za 2015 i 2016 rok.

z tym wezwał tych przedsiębiorców do złożenia korekty sprawozdań. Przedsiębiorcy złożyli korekty oraz otrzymali zwrot nadwyżki przekazanych wcześniej środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 207-224, 231, 262, 263, 269)

Dyrektor Departamentu Środowiska podała, że wymienione wyżej sprawozdania wykorzystano do sporządzenia zbiorczego sprawozdania o bateriach i akumulatorach oraz zużytych bateriach i zużytych akumulatorach, przekazywanego corocznie GIOŚ. Podawane dane były również wykorzystywane w różnych dokumentach dotyczących Województwa, w tym m.in. w wojewódzkim planie gospodarki odpadami, jak również udostępniane w ramach współpracy innym organom.

(dowód: akta kontroli str. 306, 310)

6. Do wniesienia opłaty produktowej⁹, o której mowa w art. 38 ust. 2 u.b.a., zobowiązanych było za 2015 i 2016 r. odpowiednio jeden i dwóch przedsiębiorców wprowadzających baterie i akumulatory. Jeden z nich wniósł opłatę z opóźnieniem 245 dni i uiścił stosowne odsetki za zwłokę.

(dowód: akta kontroli str. 112, 229, 242, 244)

7. Do Urzędu za 2015 i 2016 r. wpłynęło odpowiednio 20 i 21 sprawozdań o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanej nieodebranej opłacie depozytowej. Do przesłania tych sprawozdań byli zobowiązani sprzedawcy detaliczni, wskazani w art. 56 ust. 1 w związku z art. 54 ust. 1 u.b.a.¹⁰. Zobowiązanie powstawało, gdy sprzedawca pobrał opłatę depozytową od kupującego przy sprzedaży baterii samochodowych kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych, która nie została zwrócona temu kupującemu¹¹. Do złożenia sprawozdań zobowiązanych było odpowiednio 11 i 13 sprzedających. Sprawozdania zawierały wymagane dane. Jedno ze sprawozdań za 2015 r. zostało złożone 16 dni po terminie wskazanym w art. 56 ust. 2 u.b.a.

Sprzedawcy przekazali nieodebrane opłaty depozytowe na odrębny rachunek bankowy Urzędu, w wysokościach wykazanych w sprawozdaniach. Przedsiębiorca, który złożył sprawozdanie z opóźnieniem, również z opóźnieniem (20-dniowym) przekazał należne środki. Nie był on jednak zobowiązany do zapłaty odsetek za zwłokę. Urząd w trakcie kontroli powiadomił o nieterminowym złożeniu powyższego sprawozdania WIOŚ, który był uprawniony do wymierzenia kar pieniężnych za nieterminowe złożenia sprawozdania. Zgodnie z art. 68 ust. 1 Ordynacji podatkowej¹² nie minął jeszcze termin na wydanie decyzji w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli str. 4, 31, 38, 39, 80, 95, 96, 225-227, 233, 234)

8. Marszałek Województwa prowadził odrębne rachunki bankowe w celu gromadzenia i przekazywania wpływów z opłaty produktowej, dodatkowej opłaty produktowej, opłaty na publiczne kampanie edukacyjne oraz nieodebranej opłaty depozytowej. Informacje o rachunkach zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu¹³.

⁹ Do wniesienia opłaty produktowej są zobowiązani wprowadzający baterie przenośne i akumulatory przenośne, którzy nie osiągnęli wymaganych poziomów zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych określonych w art. 33 ust. 2 u.b.a.

¹⁰ Tj. sprzedawcy, którzy byli zobowiązani do przekazania nieodebranej opłaty depozytowej na odrębny rachunek bankowy urzędu marszałkowskiego.

¹¹ Zwrot opłaty zgodnie z art. 54 ust. 2 u.b.a. następował, jeżeli w terminie 30 dni od dnia pobrania opłaty depozytowej kupujący dostarczył sprzedawcy zużyte baterie samochodowe kwasowo-ołowiowych lub zużyte akumulatory samochodowe kwasowo-ołowiowe.

¹² Dz.U. z 2017 r. poz. 201, ze zm. Dalej: „Ordynacja podatkowa”.

¹³ <http://bip.kujawsko-pomorskie.pl/baterie-i-akumulatory-sprawozdawczosc/>

Przedsiębiorcy wnieśli wszystkie wykazane w sprawozdaniach opłaty we właściwych kwotach, wynikających ze złożonych sprawozdań za 2015 i 2016 rok. Było to również weryfikowane przez pracownika Departamentu Środowiska.

W 2016 i 2017 r. wprowadzający baterie i akumulatory z tytułu opłaty produktowej przekazali środki w wysokości odpowiednio 646,24 zł i 71,52 zł, a z tytułu opłaty za publiczne kampanie edukacyjne odpowiednio 2 327,70 zł i 4 948,91 zł. Przedsiębiorcy nie byli zobowiązani do wnoszenia dodatkowej opłaty produktowej. Sprzedawcy detaliczni z tytułu nieodebranej opłaty depozytowej w 2016 i 2017 r. przekazali odpowiednio 33 180,00 zł i 32 745,00 zł. Wpływy z tytułu ww. opłat były we właściwych wysokościach i terminach przekazywane na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wpływy z tytułu opłat w wysokości 5% (3 696 zł), stanowiące dochody budżetu samorządu województwa przekazano na rachunek bankowy Urzędu.

Aneta Jędrzejewska, Członek Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego podała m.in., że wpływy z tytułu wyżej wymienionych opłat stanowią niewielką kwotę. W związku z tym obsługa administracyjna systemu tych opłat była głównie finansowana z dochodów własnych Samorządu Województwa.

(dowód: akta kontroli str. 4-5, 228-296)

9. Zaświadczenia o zebranych zużytych bateriach lub zużytych akumulatorach oraz zaświadczenia o przetworzonych zużytych bateriach lub zużytych akumulatorach za 2015 i 2016 r. przekazywał Marszałkowi Województwa jeden przedsiębiorca. Zaświadczenia wystawiono w terminie do 28 lutego i zawierały wymagane dane. Za 2015 i 2016 r. przedsiębiorca ten przekazał odpowiednio siedem i 95 zaświadczeń o zebranych zużytych bateriach lub zużytych akumulatorach oraz zaświadczenia o przetworzonych zużytych bateriach lub zużytych akumulatorach.

Zaświadczenie o zebranych zużytych bateriach przenośnych lub zużytych akumulatorach przenośnych stanowią podstawę sporządzenia opisanych powyżej sprawozdań o masie zebranych zużytych baterii przenośnych lub zużytych akumulatorów przenośnych. Sprawozdania te za lata 2015 i 2016 przekazało do Urzędu 14 przedsiębiorców, a zaświadczenie jeden z nich. Część danych w zaświadczeniach była niezgodna z danymi wykazanymi w sprawozdaniach. Zbierający baterie i akumulatory za 2015 i 2016 r. nie przekazali łącznie 87 ze 171 zaświadczeń¹⁴ (50,9%), pomimo wymieniania w sprawozdaniach o masie zebranych zużytych baterii przenośnych i akumulatorów przenośnych wprowadzających i podmiotów pośredniczących.

Pomiędzy danymi wykazanymi przez tego zbierającego w sprawozdaniach o zebranych bateriach i akumulatorach a przekazanymi przez niego zaświadczeniami o zebranych dla wprowadzających bateriach i akumulatorach wystąpiły różnice:

- waga zebranych baterii i akumulatorów podana w sprawozdaniu za 2015 r. różniła się od wagi podanej we wszystkich siedmiu zaświadczeniach,
- w sprawozdaniu za 2016 r. wymieniono 83 wprowadzających baterie i akumulatory¹⁵, a do Urzędu przekazano 93 zaświadczenia¹⁶, z których w sprawozdaniu nie ujęto 18 podmiotów¹⁷. Waga zebranych baterii i akumulatorów

¹⁴ Do obliczeń nie brano wprowadzających, dla których w sprawozdaniu podano masę zebranych baterii i akumulatorów równą 0,00 kg.

¹⁵ Wymieniono 89 wprowadzających, lecz dla sześciu podano masę zebranych baterii i akumulatorów równą 0,00 kg.

¹⁶ Przedsiębiorca przekazał łącznie 95 zaświadczeń, lecz dwa z nich dotyczyły podmiotów pośredniczących.

¹⁷ Tj. powtórzyło się 75 wprowadzających baterie i akumulatory,

podana w sprawozdaniu różniła się od wagi podanej w 74 zaświadczeniach¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 30-38, 120-158, 297-301, 376)

10. Jeden przedsiębiorca wprowadzający baterie i akumulatory wraz ze sprawozdaniem za 2015 r. złożył Marszałkowi, w terminie do 15 marca 2016 r., zaświadczenie o pomocy de minimis oraz informacje wymagane art. 37 ust. 1 i 2a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej¹⁹. Przedsiębiorca ten w 2015 r. wprowadził do obrotu baterie przemysłowe i akumulatory przemysłowe o łącznej wadze 79,27 kg, tj. nieprzekraczającej limitu 100 kg określonego w art. 4a ust. 1 pkt. 1 u.b.a. Był on zwolniony z wykonania obowiązków dotyczących zawierania umowy z prowadzącym zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów oraz składania wykazu zakładów przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów. Przedsiębiorca wraz ze sprawozdaniem za 2016 r. nie przedłożył dokumentów dotyczących zwolnienia z przestrzegania przepisów u.b.a.

(dowód: akta kontroli str. 3, 6-27, 31, 39, 68, 70)

11. W badanym okresie pracownicy Departamentu Środowiska przeprowadzili dwie kontrole na podstawie art. 70 u.b.a. Przedmiotem tych kontroli było:

- przestrzeganie obowiązku przyjęcia zużytych baterii samochodowych kwasowo-olowiowych i zużytych akumulatorów kwasowo-olowiowych od użytkownika końcowego,
- pobieranie od kupującego opłaty depozytowej,
- realizacja obowiązku przekazania nieodebranej opłaty depozytowej na odrębny rachunek bankowy urzędu marszałkowskiego,
- przestrzeganie obowiązku sporządzenia i przedłożenia marszałkowi województwa sprawozdania o wysokości pobranej opłaty depozytowej oraz przekazania nieodebranej opłaty depozytowej.

W wyniku jednej kontroli stwierdzono posługiwanie się przez sprzedawcę nieprawidłowymi dokumentami potwierdzającymi pobranie opłaty depozytowej oraz zwrot tej opłaty, w drugiej kontroli stwierdzono nieterminowe złożenie sprawozdania o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanie nieodebranej opłaty depozytowej.

(dowód: akta kontroli str. 68-71, 312-325)

12. W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu zamieszczono wykaz miejsc odbioru²⁰ oraz wykaz zbierających zużyte baterie lub zużyte akumulatory na terenie województwa kujawsko-pomorskiego²¹. Wykaz miejsc obioru zawierał 1810 podmiotów, a w wykazie zbierających zużyte baterie lub zużyte akumulatory zamieszczono 45 podmiotów. Wykazy były aktualne.

(dowód: akta kontroli str. 5, 302-311)

13. Marszałek Województwa składał GIOŚ zbiorcze sprawozdania ze sprawozdań składanych przez podmioty zobowiązane do stosowania u.b.a. Sprawozdania przekazano w terminie do 15 kwietnia, tj. zgodnie z art. 121 ust. 1 u.b.a.

(dowód: akta kontroli str. 327-341)

¹⁸ Waga była taka sama dla jednego wprowadzającego.

¹⁹ Dz.U. z 2016 r. poz. 1808, ze zm.

²⁰ <http://bjp.kujawsko-pomorskie.pl/wykaz-miejsc-odbioru-zuzytych-baterii-lub-zuzytych-akumulatorow-na-terenie-województwa-kujawsko-pomorskiego/>

²¹ <http://bjp.kujawsko-pomorskie.pl/wykaz-przedsiębiorców-zbierających-zużyte-baterie-lub-akumulatory-na-terenie-województwa-kujawsko-pomorskiego/>

14. Odnośnie do współpracy Marszałka Województwa i innych organów w zakresie ograniczania negatywnego wpływu baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów na środowisko naturalne Dyrektor Departamentu Środowiska podała, że w latach 2015-2017 (I półrocze) współpracowano z wojewódzkimi inspektorami inspekcji handlowej. W wyniku współpracy przeprowadzono kontrolę u dwóch przedsiębiorców prowadzących detaliczną sprzedaż baterii samochodowych kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych. W 2015 r. Departament przeprowadził szkolenie dla podmiotów działających w obszarze objętym u.b.a., dotyczące m.in. sposobu prawidłowego gospodarowania bateriami i akumulatorami i odpadami z nich powstałymi.

(dowód: akta kontroli str. 69, 71, 342-363)

15. Marszałek Województwa w 2015 r. przekazał WIOŚ wykaz 11 podmiotów, które złożyły sprawozdania dotyczące baterii i akumulatorów po ustawowym terminie. Wykaz przekazano w celu wszczęcia postępowań administracyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 69, 71, 73-76)

16. Odnośnie wad w systemie gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała na niejasność przepisów dotyczących systemu gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami. Dotyczyło to przede wszystkim definicji zbierającego i zasad postępowania z zebranymi zużytymi bateriami i akumulatorami. Wskazała, że w związku z powyższym pracownicy Departamentu podczas szkoleń i w bezpośrednich kontaktach informowali przedsiębiorców o prawidłowym rozumieniu pojęcia zbierającego i nieprofesjonalnego zbierającego, w celu uniknięcia nieprawdziwych wyników zbierania zużytych baterii i akumulatorów na terenie Województwa.

(dowód: akta kontroli str. 69, 72)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak rzetelnej weryfikacji sześciu spośród 55 sprawozdań w zakresie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów, złożonych za 2015 r. przez przedsiębiorców wprowadzających baterie i akumulatory, czym naruszono art. 77 ust. 1 u.o. W ww. przypadkach przyjęto sprawozdania, które nie zawierały następujących informacji:

- a) do dwóch sprawozdań nie załączono wykazu zakładów przetwarzania²²,
- b) dwa sprawozdania nie zawierały informacji o sposobie wykorzystania środków przeznaczonych na publiczne kampanie edukacyjne;
- c) jedno sprawozdanie nie zawierało informacji o osiągniętych poziomach zbierania zużytych baterii prądenośnych i zużytych akumulatorów prądenośnych;
- d) do czterech sprawozdań nie załączono wykazu punktów zbierania zużytych baterii prądenośnych lub zużytych akumulatorów prądenośnych prowadzonych przez zbierającego zużyte baterie lub zużyte akumulatory;
- e) w jednym sprawozdaniu przedsiębiorca nie podał nr rejestrowego.

(dowód: akta kontroli str. 6-19, 84-86)

Pracownik Biura Gospodarki Odpadami Departamentu Środowiska, do obowiązków którego należała weryfikacja sprawozdań, wyjaśnił m.in., że jego zdaniem ustawy

²² Jeden przedsiębiorca wpisał w wykazie „Brak umowy z zakładem przetwarzania” chociaż zgodnie z art. 36 ust. 1 u.b.a. był obowiązany do zawarcia takiej umowy w formie pisemnej

nie precyzują zakresu oraz zasad weryfikacji sprawozdań. W związku z tym każdy organ dokonuje tej weryfikacji według własnego doświadczenia i wiedzy. Podkreślił, iż art. 77 ust. 1 i 2 u.o. stanowi, iż Marszałek weryfikuje informacje zawarte w sprawozdaniach i wzywa do złożenia korekty, jeżeli stwierdzi, że informacje w sprawozdaniu są niezgodne ze stanem faktycznym. Wśród weryfikowanych sprawozdań nie stwierdził zestawień niezgodnych ze stanem faktycznym.

Odnosnie błędów w poszczególnych sprawozdaniach wskazał, że:

- przedsiębiorca, który w 2015 r. nie załączył wykazu zakładów przetwarzania, nie był do tego zobowiązany, ponieważ nie wprowadzał do obrotu baterii i akumulatorów, a złożone przez niego sprawozdanie miało charakter informacyjny. Przepisy karne u.b.a. nie przewidują sankcji za brak podpisanych umów z zakładem przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, dlatego też po dokonaniu weryfikacji poinformował ww. podmiot o konieczności podpisania umów;

- przedsiębiorcy, którzy nie załączyli informacji o sposobie wykorzystania środków przeznaczonych na publiczne kampanie edukacyjne, nie byli do tego zobligowani, ponieważ podpisali umowy z podmiotem pośredniczącym, który w ich imieniu realizował obowiązek prowadzenia publicznej kampanii edukacyjnej;

- odnośnie przedsiębiorców, którzy nie załączyli wykazu punktów zbierania zużytych baterii przenośnych lub zużytych akumulatorów przenośnych, wyjaśnił że trzech przedsiębiorców nie było zobligowanych do załączenia do sprawozdań tych wykazów, ponieważ zawarli umowy z podmiotem pośredniczącym, który wykonywał ten obowiązek w ich imieniu. Natomiast jeden przedsiębiorca złożył sprawozdanie, w którym wykazał, iż nie zebrał zużytych baterii i zużytych akumulatorów, w związku z czym dokonał opłaty produktowej. Ponadto wskazał, że sprawozdania dotyczą poprzedniego roku i Marszałek miał możliwość zweryfikować tylko i wyłącznie prawidłowość wypełnienia właściwych rubryk sprawozdania. Jeśli nie były podpisane wymagane umowy, Marszałek nie mógł wymagać od podmiotu składającego sprawozdanie załączenia wykazu punktów zbierania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

- podczas weryfikacji sprawozdań stwierdził brak podania numeru rejestrowego przez jednego z przedsiębiorców i poinformował go telefonicznie o konieczności przesłania brakującego wykazu, a także o konieczności uzyskania wpisu do rejestru podmiotów wprowadzających baterie i akumulatory.

(dowód: akta kontroli str. 20-28, 32, 39, 186-188)

NIK wskazuje, że weryfikacja sprawozdań, o której mowa w art. 77 ust. 1 u.o., powinna obejmować co najmniej ustalenie, czy przedsiębiorcy złożyli sprawozdania wymagane przez u.b.a. oraz u.o. Powinno się więc zweryfikować, czy zawarto w nich wymagane w art. 73 ust. 2 pkt. 1 u.o. dane identyfikujące podmiot oraz informacje wymagane art. 73 ust. 2 pkt. 6 u.o.

Zawarcie przez wprowadzającego baterie i akumulatory umów ze zbierającym zużyte baterie lub zużyte akumulatory oraz z prowadzącym zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów jest ustawowym obowiązkiem wynikającym z art. 32 ust. 1 i art. 36 ust. 1 u.b.a., a zapłata przewidzianych w ustawie kar nie zwalnia przedsiębiorcy wprowadzającego baterie i akumulatory z wypełnienia tego obowiązku. Ustawodawca wskazał Marszałka Województwa jako organ, którego przedsiębiorca jest zobowiązany powiadomić o realizacji ustawowych obowiązków. W przypadku braku wykonania obowiązków sprawozdawczych, w ramach weryfikacji należy uzyskać od przedsiębiorców informację o przyczynach tego stanu.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 u.b.a. zawarcie przez wprowadzającego baterie i akumulatory umowy z podmiotem pośredniczącym, na podstawie której powierzył mu realizację obowiązków określonych w u.b.a. i u.o., nie zwalnia tego przedsiębiorcy z odpowiedzialności za prawidłową realizację tych obowiązków.

2. Brak rzetelnej weryfikacji jednego z siedmiu sprawozdań o masie zebranych zużytych baterii przenośnych lub zużytych akumulatorów przenośnych za 2015 r., czym naruszono art. 77 ust. 1 i 2 u.o.

W sprawozdaniu liczba wprowadzających oraz waga zebranych dla nich baterii i akumulatorów były niezgodne z danymi wynikającymi z przekazanych przez tego przedsiębiorcę zaświadczeń o zebranych zużytych bateriach przenośnych lub zużytych akumulatorach przenośnych. W sprawozdaniu wymieniono 70 wprowadzających²³, tymczasem do Urzędu przedsiębiorca ten przesłał tylko siedem zaświadczeń, tj. nie przekazano 63.

(dowód: akta kontroli str. 120, 129-131, 297)

Pracownik Biura Gospodarki Odpadami Departamentu Środowiska, do obowiązków którego należała weryfikacja sprawozdań, wyjaśnił m.in., że dokonał weryfikacji sprawozdania, a w jej wyniku przedsiębiorca złożył korektę sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 29, 30, 33, 38, 41-44, 56)

NIK wskazuje, że weryfikację sprawozdania przeprowadzono w trakcie kontroli NIK, czyli po upływie terminu, w którym należało dokonać weryfikacji (tj. 15 kwietnia 2017 r.). Korekta sprawozdania wpłynęła do Urzędu 17 października 2017 roku.

3. Brak egzekwowania do przedsiębiorców przekazania zaświadczeń, o których mowa w art. 59a ust. 1 u.b.a., tj. zaświadczeń o zebranych zużytych bateriach przenośnych lub zużytych akumulatorach przenośnych.

Za rok sprawozdawczy 2015 r. zbierający baterie i akumulatory wykazali w sprawozdaniach 71 wprowadzających²⁴ i osiem podmiotów pośredniczących. Do Urzędu nie przekazano łącznie 72 z 79 zaświadczeń,

Za rok sprawozdawczy 2016 r. zbierający baterie i akumulatory wykazali w sprawozdaniach 84 wprowadzających²⁵ i osiem podmiotów pośredniczących. Do Urzędu nie przekazali łącznie 14 z 92 zaświadczeń.

(dowód: akta kontroli str. 120-159, 297-301, 376)

Pracownik Biura Gospodarki Odpadami Departamentu Środowiska wyjaśnił m.in., że jego zdaniem przepisy u.b.a. nie stanowią jednoznacznie o właściwości marszałka, do którego należy przekazać zaświadczenia o zebranych zużytych bateriach lub zużytych akumulatorach, o których mowa w art. 59a ust. 1 u.b.a. Założył, że zobowiązani do wydania ww. zaświadczeń przekazali je marszałkom właściwym ze względu na siedzibę podmiotu wprowadzającego na rynek baterie i akumulatory. Jednocześnie wskazał, że u.b.a. nie podaje terminu, w jakim należy ww. zaświadczenia przedłożyć właściwemu marszałkowi.

(dowód: akta kontroli str. 30, 33-37, 38, 41-44, 56, 57)

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 6 pkt. 8 lit. b u.b.a. użyte w tej ustawie określenie „marszałek województwa” oznacza w przypadku zbierającego zużyte baterie lub zużyte akumulatory marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce

²³ Wymieniono 83 wprowadzających, lecz dla 13 podano masę zebranych baterii i akumulatorów równą 0,00 kg. Nie wystawiono więc dla nich zaświadczeń.

²⁴ Dotyczy wyłącznie tych wprowadzających, dla których podano masę zebranych baterii i akumulatorów.

²⁵ Dotyczy wyłącznie tych wprowadzających, dla których podano masę zebranych baterii i akumulatorów.

prowadzenia działalności w zakresie zbierania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

4. Brak zawiadomienia organów ścigania lub WIOŚ o niezłożeniu przez czterech przedsiębiorców sprawozdań w zakresie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i zużytych akumulatorów za 2015 r. i złożenia jednego sprawozdania z 245-dniowym opóźnieniem.

Zgodnie z art. 180a w związku z art. 237a ust. 1 u.o. przedsiębiorcy za brak wykonania obowiązku złożenia przedmiotowych sprawozdań (lub złożenie ich po terminie) podlegali karze grzywny. Brak złożenia zawiadomień spowodował przedawnienie²⁶ ścigania tych wykroczeń.

Przedsiębiorcy ci zostali wykazani w rejestrze GIOŚ i mieli siedzibę na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. GIOŚ przekazał do Urzędu zawiadomienia o wpisaniu tych podmiotów do prowadzonego rejestru.

(dowód: akta kontroli str. 81-83, 87-111)

Pracownik Biura Gospodarki Odpadami Departamentu Środowiska wyjaśnił m.in., że liczba złożonych Marszałkowi sprawozdań o bateriach i akumulatorach różni się od liczby przedsiębiorców wykazanych w rejestrze GIOŚ, ponieważ samo posiadanie numeru rejestrowego nadanego przez GIOŚ nie oznacza, że dany podmiot dokonał w roku sprawozdawczym 2015 lub 2016 wprowadzenia do obrotu baterii i akumulatorów. W związku z powyższym liczba złożonych Marszałkowi sprawozdań przez wprowadzających na terytorium kraju baterie lub akumulatory nie musi być identyczna z liczbą podmiotów posiadających numer rejestrowy GIOŚ.

Dyrektor Departamentu Środowiska wyjaśniła m.in., że w przypadku przedsiębiorcy, który złożył sprawozdanie z opóźnieniem, nie ustala jeszcze karalność wykroczenia, ponieważ od daty nadania sprawozdania nie upłynął rok. Uznano za nieuzasadnione informowanie właściwych organów o niezłożeniu sprawozdań przez czterech przedsiębiorców za 2015 r., ponieważ ci przedsiębiorcy, pomimo figurowania w rejestrze GIOŚ, nie spełniali definicji wprowadzającego do obrotu baterii lub akumulatorów, zatem nie byli zobligowani do przedłożenia sprawozdań wynikających z u.b.a.

(dowód: akta kontroli str. 21, 23, 26, 27, 69, 71, 72, 73, 74, 307, 311, 364-373)

NIK wskazuje, że u.b.a. oraz u.o. nie uzależniają złożenia sprawozdań od faktycznego wprowadzenia do obrotu baterii i akumulatorów. Zgodnie z art. 6 pkt. 22 u.b.a. wprowadzającym baterie jest podmiot wykonujący działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu baterii lub akumulatorów. Zgodnie z art. 18 ust. 1 u.b.a.²⁷ przedsiębiorca, który uzyskał wpis do rejestru GIOŚ, rozpoczął działalność w zakresie wprowadzenia baterii i akumulatorów. Musiał zatem wywiązywać się z wyżej wskazanych obowiązków sprawozdawczych.

Odnosnie do upływu terminu karalności wykroczenia NIK wskazuje, że zgodnie z art. 180a u.o. karze podlega niewykonanie obowiązku złożenia sprawozdania, określonego w art. 76. Opóźnienie w przekazaniu sprawozdania nie jest odrębnym wykroczeniem, a karalność w tym wypadku również biegnie od 15 marca 2016 r.

²⁶ Zgodnie z art. 5 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, ze zm.) w związku z art. 45 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2015 r. poz. 1094, ze zm.)

²⁷ W brzmieniu art. 18 ust. 1 określonym u.b.a. na dzień 22 stycznia 2013 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 79 poz. 666, ze zm.) na podstawie art. 238 ust. 3 u.o.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. Wprowadzenie skutecznych mechanizmów kontrolnych zapewniających rzetelną weryfikację składanych przez przedsiębiorców sprawozdań, o których mowa w art. 76 ust. 1 u.o.
2. Składanie do właściwych organów zawiadomień o niezłożeniu bądź nieterminowym złożeniu sprawozdań określonych w u.b.a i u.o.
3. Egzekwowanie do przedsiębiorców przesyłania zaświadczeń o zebranych zużytych bateriach przenośnych lub zużytych akumulatorach przenośnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, listopada 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler:
Andrzej Szulc
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
Podpis

.....
Podpis

²⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 524. Dalej: „Ustawa o NIK”.